

Velkommen til Sporene på Bågå

Gul rute er ca. 5 km. Blå rute er ca. 3,5 km, og går til Vester-mose. Rød rute er ca. 4 km, og går til Nymose. Medbragt mad kan spises i "Hestestalden". God tur.

Gul rute

1 Bågå by

Midt på øen ligger den hyggelige og velholdte Bågå by, som kan spores helt tilbage til 1200-tallet. Den oprindelige »byplan« er bevaret med store gårde på begge sider af den brede bygade. Der er ikke foretaget nogen egentlig jord-udskiftning, men fem af gårdene er flyttet ud som følge af brand eller pladsmangel. I tidens løb har der kilet sig forskellige servicefunktioner ind blandt gårdene: købmand, mejeri og smedie, som i dag er væk, men bygningerne kan stedfæstes. Naturskolen i den sydvestlige del af byen var indtil 1986 både skole og lærerbolig, men ophørte som folkeskole, da der kun var én elev tilbage. I dag bruges Naturskolen som station og bosted for tilreisende skoler og naturorganisationer. Desuden fungerer den som øens forsamlingshus.

2 Kirken

Bågå kirke er opført i 1861 og placeret her så Wedellsborg-greven, der havde ydet et stort økonomisk bidrag, kunne have frit udsyn til den. Inventar og udsmykning er enkel, men et par ting skiller sig ud, bl.a. de rigt ornamenterede lysekroner samt kirkeskibet »Fredericus Quartus«, der blev skænket kirken af en københavner, som afbigt for den bågå-pige, han havde »bortført« fra øen.

3 Noret

Fra det nyopførte fugletårn er der overblik over området, som er et lavvandet brakvandsområde med forbindelse til Lillebælt. Det lave vand med den bløde bund indeholder store mængder af smådyr. Det er et rigt spisekammer for mange vade-, måge- og andefugle. Dertil bruger grågæs også Noret som tilholdssted. Den grågrønne plante, der dominerer området omkring Noret, kaldes starndmalurt.

4 Søgård

Den 15. november 1872 havde man den værste stormflod, man kan mindes i det fynske øhav. Bågåns lave områder blev oversvømmet og øen delt i 3. Ved Søgård, der var flyttet ud fra byen i 1870, stod vandet op til stuehusets vinduer - se højt-

vandsmærket på stene ved indkørslen til gården - og i stalden druknede 4 køer. For at forhindre lignende katastrofer byggede den daværende ejer det imponerende stendige ud mod vejen. Gul rute kan forlænges ved at lægge turen omkring punkt 9.

5 Østergård

Østergård ligger midt i den fedeste landbrugsjord på østsiden af Noret. Den blev bygget i 1883 på den højtliggende banke, hvor folk fra byen havde søgt tilflugt under stormfloden i 1872. Fra Østergård er der en fin udsigt op gennem Lillebælt mod nordvest, til Wedellsborg-hoved mod nord og Husby kirke med løgformet kuppel mod nordøst.

6 »Naturhavn«

På dette sted går havstrømmen tæt på kysten, og derfor er vandet så dybt, at Bågå-færgen kan sejle tæt ind til kysten. Stedet har i isvintre været anvendt, når det ikke var muligt at komme ind til havnen i syd.

7 Stenalderspor

Man kan være heldig at finde flinteafslag blandt stenene i strandvoldene. Mange af øhavets stenalderboplads er ligger i dag på havbunden. Her langs kysten tyder de mange flinteafslag på, at stenalderfolk har boet ud for Bågåns nuværende østkyst.

8 Husmandsstederne

Her på Klintendevejen er husmandsstederne udbygget eller udflyttet fra byen omkring århundredeskiftet. I dag er der kun få husmandssteder, der drives som landbrug - de fleste anvendes som fritidsboliger.

9 Bøstende

Her ved Bågåns nordøstligste hjørne har havstrømmen dannet krummodder ud fra kysten af aflejret sten og sand. Da det er et ret ubefærdet strøg, holder en del vandfugle som knopsvaner, edderfugle og skalleslugere til på denne del af kysten.

Blå rute

10 Branden i 1880

I 1880 brændte fire gårde i byen. Den gård, som oprindeligt lå, hvor der i dag er Naturskole, blev flyttet ud til dette sted. Inden udflytningen lå stuehuset så tæt ved nabogården, at man kunne række æbleskiver ud ad køkkenvinduet til tærskfolk i naboens lade.

11 Vester-mose

Øens største vådområde er Vester-mose. Mange fugle finder yngle- og rastepladser i mosen, der er en del af et EU-fuglebeskyttelsesområde og Ramsarområde »Lillebælt«. I forsommeren er der konstant bevægelse og larm over hættemågekolonien, mens fiskehejren letter fra mosen med tunge vingeslag, og edderfugle og troldænder ses på det åbne vandspejl. Forår og efterår er mosen rasteplads for hejler, ryler og andre vadefugle, og om vinteren søger især mange andefugle læ i mosen. Fuglene kan betragtes fra det nyopførte fugletårn.

12 Prinsehøj

Bågåns højeste punkt er Prinsehøj på 8,3 m. Højen ligger på marken mellem vejen og smågrupper af graner. Trods den ringe højde er der god udsigt

Se efter den gule folderkasse - her starter sporet

Ruten er på sporet afmærket med gule, røde og blå trekanten på pæle

500 m

til Torø mod sydøst, Årø mod sydvest, og mod nordvest anes Skamlingsbanken henover den skovklædte Brandsø. Navnet Prinsehøj kommer af, at Chr. X som kronprins ofte var på jagt netop her.

Rød rute

13 Nymose

Nymose har været en del af et sammenhængende mose- drag, der stod i forbindelse med den eksisterende Vester- mose. Nymose var rørskovsområde, hvor hver gård på Bågø havde og har sin part. Rørene blev brugt til stråtage. I 1960 blev mosen afvandet, så jorden kunne anvendes til landbrugsjord, men store dele af den viste sig ubrugelige til dette formål. Går man gennem mosen i dag, ser man rodstykker og dele af gamle egestammer stikke op gennem bundvegetationen. Det er moseeg, som er dukket op af mosen ved grundvandssænkningen. Mosen er nu sprunget i skov, hvor birk, pil og rødøl dominerer. Her kan nattergale og løvsangere høres i forsommeren. Ude på mosebunden ses klovspor fra rådyrene, der har deres tilholdssted her.

14 Tørvegrave

Mod øst ses store flade landbrugsområder med enkelte træ- omkransede vandhuller. Det er gamle tørvegrave, og land- brugsjorden her er den tørlagte Gammelmose. Her blev sidst gravet tørv under Anden Verdenskrig.

15 Fiskerhusene

De fem grundmurede huse på stribe er Fiskerhusene. Her boede fiskerne med stejleplads på strandengen og opha- lingsplads til bådene på strandbredden.

16 Langdysse

På stedet her ses en langdysse fra bondestenalder dvs. 4000- 3000 år, f.kr. Dyssen er øens bedst bevarede oldtidsminde.

17 Ferskesø

Ferskesø består ikke af ferskvand, som navnet antyder, men af brakvand. Saltvand fra Lillebælt presses ind ved efterårs- og vinterhøjvande. Plantevæksten vokser i bæltet omkring søen med de mest salttålende som kveller og strandgåsefod nærmest vandspejlet. På og ved søen holder blishøns, gra- vænder og rødben til.

Landmandens afgrøder

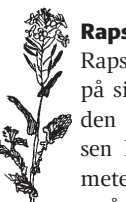
Hvede

Hvede er verdens vig- tigste kornart, og en af de mest dyrkede i Dan- mark. Den umodne hve- demark kendes på sin blågrønne farve. Akset i toppen har ingen stak, »hår«. Hveden bruges til dyrefoder og mel.

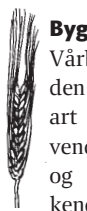
Rug

I Danmark dyrkes rug kun i mindre omfang og ofte på de sandede jorde. Rug har en grågrøn farve til den modnes. Stak- kene - eller »hårene« på akset i toppen af planten er korte. Rug anvendes til foder og rugbrød.

Raps

Rapsen er let at kende på sin gule farve, når den blomstrer. Rap- sen kan blive over 2 meter høj. Af rapsens små sorte frø udvindes olie, der bruges til madolie, farve og lak. Olien kan også bruges til brændstof til biler og traktorer.

Byg

Vårbyg og vinterbyg er den mest dyrkede korn- art i Danmark. Byg an- vendes især til dyrefoder og ølfremstilling. Den kendes let på de lange stak - de lange »hår«, der sid- der på akset i toppen af byg- planten.

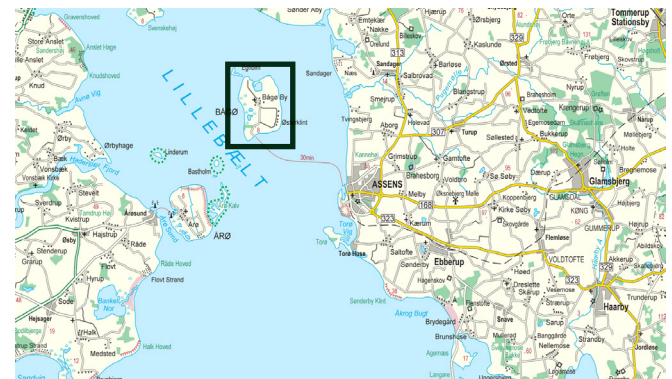
Havre

Før i tiden blev der dyrket meget havre som foder til hestene. Umoden havre kendes på sin mørkegrønne farve og aksene, der sidder som små bjælder i toppen af planten. Havre bruges til fo- der, havregryn, müsli o.lign.

Sukkerroer

Den lave plante kendes let på sine store grøn- ne blade. Roen sås i rækker i april-maj og høstes i oktober-november. Sukkerroerne laves til suk- ker og affaldet bruges som kvægfoder.

© Kort & Målestyret (G. 21-01)

Sporet på Bågø ligger vest for Assens. Tag færgen fra Assens til Bågø, afgang på hverdage kl. 10, lørdage kl. 8.30 og 11.30 samt søndag kl. 8.30 og 10.30. Den grønne firkant viser udsnit svarende til rutekortet på indersiderne. Start: Prinsehøjvej 15, Bågø, 5610 Assens. GPS-koordinater til startpunktet: 55.31222, 9.80837.

Praktiske oplysninger

Du er gæst på øen. Sporet er åbent for færdsel til fods. Sporet kan delvis være trampestier, og derfor kan årstiden og planternes vækst påvirke passagen.

Projekt „Spor i Landskabet“ åbner markerede spor i hele landet

Projektet har følgende samarbejdspartnere: Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Skovforening, Friluftsrådet, Kommunernes Landsforening, Landbrug & Fødevarer, Landdistrikternes Fællesråd, Naturstyrelsen.

Støttet af Nordea-fonden

Tekst: Thilde Thiesen
Tegninger: Michael Pedersen

Yderligere oplysninger om „Spor i Landskabet“ fås hos: Landbrug & Fødevarer, Axeltorv 3, 1609 København V
E-mail: spor@lf.dk

www.spor.dk

Kortsignaturer - rutekort

	Levende hegn		Sø/vådomr.
	Skov		Bygninger
	Vej		Sti
			Ruter

4 Henvisning til forklaring

Udsigtstårn

Sporene på Bågø

Spor i Landskabet